

A SZTA Szlavisztikai és Balkanisztikai Intézete vezetőinek az Intézetben tett látogatása az együttműködés továbbfejlesztésében jelentős állomás volt, — állapította meg zárásával *Sötér István*. (I. L.)

A Reneszánsz-kutató Csoport 1975. évi munkája

A Csoport könyvsorozataiban 1975-ben három kötet jelent meg, az előzetes terveknek megfelelően: a „Humanizmus és Reformáció” ötödik köteteként *Bálint Sándor*: „Szegei reneszánszkori műveltsége” című munkája; a „Studia humanitatis” második köteteként, „Rapporti ungheresi all'epoca del Rinascimento” címmel, *Klaniczay Tibor* szerkesztésében az 1973-ban megrendezett második velencei magyar kollokvium anyaga; a „Bibliotheca Hungarica Antiqua” kilencedik köteteként pedig a „Váradi énekeskönyv” (1556) *Schulek Tibor* kisértő-tanulmányával. Bonfini magyar története ötödik, zárókötetének a „Bibliotheca Scriptorum Medii Recentisque Aevorum” keretében szintén erre az évre várt megjelenése, technikai okokból átcúsúzott 1976 elejére. Ezzel szemben megjelent végre az 1972-ben megtartott pécsi Janus Pannonius ülészak valamennyi előadásának szövege, kiegészítve néhány újabb, jelentős Janus-tanulmánnyal. Az ülészakon idegen nyelven elhangzott előadások a kötetben magyar fordításban olvashatók. A kötet szerkesztését *Kardos Tibor* és *V. Kovács Sándor* vállalták, az előbbinek elhunytja után pedig *V. Kovács Sándor* egyedül gondoskodott a mű sajtó alá rendezéséről. A „Janus Pannonius. Tanulmányok” címen megjelent vasos kötet a „Memoria Seculorum Hungariae” című akadémiai sorozat második tagját alkotja.

1975-ben a Csoportnak az egyetemek régi magyar tanszékeivel közösen rendezett havi felolvasó ülésein az alábbi előadások hangzottak el:

G. Lábos Olga: A „négy birodalom” utókorához (Pericléus megítélésének historiográfiái változásai) (január 15.)

Ritókéné Szalay Ágnes: Bakócz Tamás Breviáriumának kéziratos versei (február 12.)

Boronkai Iván: Beszámoló a Vitéz János-szövegkiadás munkájáról (március 19.)

Mezey László: A magyar augusztinizmus a reneszánsz korban (április 16.)

Tóth István: Új adatok Balassi életrajzához — Egykorú levelek a költő bújdosásáról és utolsó szerelméről (június 18.)

Zlinszky János: A humanista Decsi János (szeptember 17.)

Jan Martinek (Prága): Über die Kontinuität der Erforschung des Humanistischen Schrifttums

Borzsák István: Forgách Ferenc — a magyar Tacitus? (október 22.)

Csapódi Csaba: Könyvek a török uralom alól felszabadult Budán (november 19.)

Borsa Gedeon: XVI. századi magyar nyomtatványok Stuttgartban (Huszár Gál 1560. évi énekeskönyve stb.) (december 17.)

A szokásos évi kollokvium megrendezésére május 16–22 között került sor a mátrafüredi akadémiai üdülőben, mintegy 110 résztvevővel. Az eddigi szokásoktól eltérően és kísérletképpen ez alkalommal nem a magyar reneszánsz valamely konkrét, történeti témája volt a megbeszélések tárgya, hanem a reneszánszkutatás egyik nagy nemzetközi témaköre: A reneszánsz irodalom- és művészetelmélete. A kollokvium nem annyira új kutatások bemutatására szolgált, mint inkább a nemzetközi kutatás eddig elért eredményeinek bemutatására, azzal a céllal, hogy ez a nálunk eddig kevésbé ismert és még kevésbé kutatott — bár a reneszánsz irodalom tanulmányozásához nélkülözhetetlen — terület ismertté és népszerűvé váljék a hazai kutatók körében. Éppen ezért ezúttal külföldi vendégek csak a szomszédos Pozsonyból és Újvidékről voltak, az Oktatásügyi Minisztérium megértő támogatása jóvoltából viszont biztosítani sikerült 20 pályázat útján kiválasztott egyetemi hallgató ingyenes részvételét. Az ülészakon elhangzott 23 előadás a reneszánszkori irodalomkritika, poétika, művészet-építészet- és zeneelmélet legkülönbözőbb kérdéseit ölelte fel, támaszkodva a különböző európai nemzetek irodalmának, művészetének és elméleti erőfeszítéseinek tanúságaira. Az ülészak előadói, akiknek az egész vállalkozás sikere, a tartalmas viták kellő megalapozása köszönhető, a következők voltak: *Balázs Mihály*, *Bán Imre*, *Bítskey István*, *Borzsák István*, *Fuerné Tóth Rózsa*, *Gyenis Vilmos*, *Hajnóczy Gábor*, *Horváth Iván*, *Klaniczay Tibor*, *Lelkes István*, *Merényi László*, *Mezey László*, *Miklós Pál*, *Nagy Zoltán*, *Németh Jenő*, *Pirnát Antal*, *Rajeczky Benjamin*, *Ritók Zsigmondné*, *Sallay Géza*, *Szilassy Zoltán*, *Szörényi László*, *Zemplényi Ferenc*. Az új típusú rendezvény programjának kialakítása és előkészítése Horváth Iván munkáját dicséri. Az elhangzott előadások közül azok, melyek a publikáció igényével s új eredményeket közölve készültek, a Filológiai Közöny egyik számában fognak napvilágot látni. Az ülészak sikeréhez komolyan hozzájárult az a tény, hogy a résztvevők igyekeztek előre is tájékozódni a reneszánsz

egykorú elméleti irodalmában. Ezt dicséretes módon megkönnyítette az a kis kötet, mely „Francia és angol poétikák” címmel, szegedi egyetemi hallgatók fordításait adta közre *Horváth Iván* szerkesztésében s a szegedi egyetem kiadásában.

A Csoport nagy kollektív vállalkozásainak sorában a „Baroque” c. folyóirat számára készített francia nyelvű kötet nyomdai munkálatai áthúzódtak 1976-ra. A moszkvai Gorkij Intézettel közösen készülő tanulmánykötet egy része (a magyar szerzők tanulmányai) már franciára fordítva a nyelvi lektoráláson is túlestek; a végleges befejezés most már csak a szovjet részről készülő tanulmányok utolsó csoportjának beérkezésétől függ. Szívósan, bár lassan haladtak előre az AILC égisze alatt készülő négykötetes reneszánsz szintézis munkálatai. Az év folyamán nagyszámú fejezet készült el, az első kötet remélt 1975. évi befejezése azonban egyes szerzők késedelmeskedése miatt, nem valósulhatott meg. Dudith András levelezésének a lengyel akadémia Filozófiai Intézetével megkezdett összegyűjtése és sajtó alá rendezése tovább folytatódott, a munka aktuális kérdéseit *Pirná Antal* és *Szepessy Tibor* december 1. és 5. között Varsóban megbeszéltek a lengyel kollegákkal.

Az év folyamán sor került több kutató külföldi tanulmányútjára. A legfontosabb ezek közül *Varjas Béla* 3 hónapos nyugatnémetországi tanulmányútja volt, melynek során számos könyvtár anyagából a XVI. század igen értékes, ismeretlen magyar emlékeit sikerült összegyűjtenie; egyúttal ez a tanulmányút lehetővé tette a Nyugat-Németországban fellendülőben levő humanizmuskutatással és annak vezetőivel a személyes kapcsolatok felvételét. *Bónis György*, *Komlovszki Tibor* és *Szepessy Tibor* Szlovákiában folytattak néhányhetes kutatómunkát.

Nem hiányoztak a Csoport munkatársai az év különböző nemzetközi kollokviumairól sem. *Keserű Bálint*, *Klaniczay Tibor*, *Pirná Antal* és *Varjas Béla* részt vettek a berlini Zentralinstitut für Literaturgeschichte 1975. január 21—23-án rendezett konferenciáján. A reneszánsz, reformáció és parasztháború kérdéskörének szentelt kollokviumon *Klaniczay Tibor* „Protestantismus und volkssprachliche Grundlageder Nationalliteraturen”, *Varjas Béla* pedig „Die sozialhistorischen Bedingungen der ungarischen Unterhaltungsliteratur im Zeitalter der Reformation” címmel tartottak előadást. — *Bitskey István* aspiráns és *Kormányos József* szerződéses munkatársunk részt vettek a tours-i Centre d'Etudes Supérieures de la Renaissance ezévi nemzetközi kollokviumán július 7—20-ig. A kollokvium tárgya ez alkalommal a német humanizmus volt. — *Klaniczay Tibor* részt vett a Reneszánzkutató Intézetek Nemzetközi Szövetségének, a Nemzetközi Történelem Kongresszus keretében San Franciscóban tartott kongresszusán (augusztus 22-től 29-ig). Ennek során augusztus 27-én felolvasta *Dán Róbertnek* és *Pirná Antalnak* a kongresszusra készített előadását („Humanistic and Heretical Tendencies in the Antitrinitarian Critique of the Bible”), miután a két előadó — eléggé nem sajnálható módon — nem lehetett jelen a kongresszuson. — A Lengyel Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti Intézetének a régi lengyel irodalom európai kapcsolatairól rendezett kollokviumán október 27-től 29-ig *Balázs Mihály*, *Komlovszki Tibor* és *Varga Imre* vettek részt Varsóban. — A legnagyobb létszámban azonban a november 8—11 között Narni városában megrendezett Galeotto Marzio-kollokviumon képviselték magyar szakemberek a hazai reneszánszkutatást. Az ülésszakon *Gyenis Vilmos*, *Klaniczay Tibor*, *Kulcsár Péter*, *Nagy Zoltán*, *Ritókkné Szalay Ágnes* és *Szörényi László* tartottak előadást.

Az 1975. év személyi vonatkozású hírei közé tartozik, hogy *Bitskey István* aspiráns befejezte 3 éves aspiránsi munkáját, s néhány hónappal később disszertációja is beadásra került „Humanista erudíció és barokk világkép (Pázmány Péter prédikációi)” címen. 1975 őszétől kezdve mint új aspiráns, aki *Pirná Antal* vezetésével végzi munkáját, *Balázs Mihály* került a Csoport kötelékébe. Ugyancsak ekkor kezdte meg munkáját ösztöndíjas tanárként *Kovács Béláné*. A személyi változások közé tartozik, hogy *Klaniczay Tibor* néhány évre elvállalta a római egyetemen a Magyar Tanszék vezetését, így az év nagyobb felét a következő években Rómában fogja tölteni. A munkatársakkal való állandó kapcsolatot tartva, valamint a többszöri és hosszabb budapesti tartózkodások jóvoltából továbbra is részt vesz majd a Csoport tevékenységének irányításában, elsősorban a nemzetközi vállalkozások és nemzetközi kapcsolatok terén, a tényleges igazgatást azonban ettől kezdve *Varjas Béla* látja el.

K. T.

Intézeti hírek

(1975. január 1—december 31.)

Küintetések. 1975. április 4-én *Szaunder József* főosztályvezető irodalomtudományi munkásságáért az Állami-díj 2. fokozatában,

Béládi Miklós osztályvezető a József Attila-díj 2. fokozatában részesült; *Szabolcsi Miklós* úv. igazgató a Munka Érdemrend arany